

اصول نگهداری و پرورش مرغ عشق

جلد دوم

اولین کتاب الکترونیکی تخصصی در مورد مرغ عشق

نوشته: سعید_ر

فهرست

صفحه	فهرست مطلب	صفحه	فهرست مطلب
13.....	روش معاینه و تشخیص بیماری.....	3.....	مقدمه.....
13.....	تشخیص سریع.....	4.....	موطن مرغ عشق.....
14.....	بیماریهای مهم و درمان آنها.....	4.....	نگاهی سریع به شروع تکثیر مرغ عشق به دست انسان.....
14.....	سرماخوردگی.....	5.....	شناخت مرغ عشق.....
14.....	زخم و عفونت آن.....	5.....	طبقه بندی علمی.....
14.....	گیر کردن تخم و راه درمان آن.....	5.....	مشخصات.....
15.....	اسهال.....	5.....	تشخیص جنسیت.....
15.....	عطسه.....	6.....	خرید مرغ عشق.....
15.....	رشد بیش از حد ناخن و منقار.....	6.....	نکاتی که در هنگام خرید باید به آن توجه کرد.....
15.....	نیوکاسل.....	7.....	تغذیه و نگهداری مرغ عشق.....
16.....	پسیتاکوز.....	7.....	تغذیه.....
17.....	یبوست.....	8.....	انواع ویتامین ها و خواص آنها.....
17.....	غده یا ورم جلدی.....	9.....	نگهداری.....
17.....	آبله.....	10.....	چند نکته مهم.....
18.....	بیماری لاغری.....	10.....	آب تنی.....
18.....	چاقی.....	11.....	اصول تکثیر مرغ عشق.....
19.....	پرریزان فرانسوی.....	11.....	شرایط تکثیر.....
19.....	هم نوع خواری.....	11.....	زمان لازم برای جفت شدن مرغ عشق نر و ماده.....
19.....	سل.....	11.....	تولید مثل.....
20.....	زالمونل.....	12.....	ناباروری.....
		13.....	امراض و بیماریهای مرغ عشق.....
		13.....	عوامل اصلی در پیدایش بیماری.....

به نام آنکه عشق را آفرید

مقدمه

درود بر تمام دوستدارن محیط زیست و حامیان حیوانات.

بعد از مدتها دوباره دست به قلم بردم تا ماحصل تجربیات خودم را در اختیار شما عزیزان قرار بدهم ؛ چندی پیش در راستای حمایت و ایجاد موجی نو در بین مرغ عشق دوستان مقاله ای مختصر را از محیط وب گردآوری کردم و با افزودن پی نویسیها و توضیحاتی که حاصل سالها تجربه شخصی ام در امر پرورش و نگهداری این موجود زیبا بود تا آنجا که در آن برهه از زمان امکان داشت سعی در روشنگری در این باب نمودم ، بعد از آن همواره مترصد موقعیتی بودم تا دوباره در این باره قلم بزنم ، که خدا را شکر هم اکنون این فرصت پیش آمد و شروع به نوشتن این چکیده نمودم ، امیدوارم این تلاش اندک و ناچیز مورد قبول حضرت حق قرار گیرد و این بنده حقیر را مورد لطف و رحمت خویش قرار دهد.

در پایان از زحمات کلیه عزیزانی که مرا در تهیه این مقاله یاری نمودند تشکر و قدردانی می نمایم.

این مقاله را به پیشگاه حضرت مهدی (عج) و پس از آن به مادرم که راه عشق ورزی را به من آموخت تقدیم میکنم.

سعید_ر

موطن مرغ عشق

وطن مرغ عشق قاره استرالیاست ، این طوطی موجدار کوچک حدود 160 سال است که به عنوان حیوان خانگی رایج شده . در سال 1840 اولین مرغ عشق ها توسط محقق انگلیسی به نام جان گولد به اروپا برده شد. گولد منطقه اصلی زیست و تولید مثل پرندۀ را جنوب و جنوب غربی استرالیا میداند ، در این مناطق مرغ عشق های وحشی در فصل بهار در گروه های بزرگ به تولید مثل می پردازند. مدت زمان تولید مثل پرندۀ به طور غیر مستقیم به بارندگی وابسته است چراکه تخم های نیمه رسیده علفه ها خوراک جوجه های این پرندۀ را تشکیل می دهند. مرغ عشق در سوراخ درختان مناطق مناسبی را برای تخمگذاری یافته و شروع به تخمگذاری میکند؛ این پرندۀ در گروه های بزرگ و در محیطی محدود لانه سازی کرده و شروع به زادآوری می نماید و همانطور که گفته شد تعداد دفعات زادآوری به میزان خوراک مورد نیاز جوجه ها بستگی دارد و در صورت عدم وجود غذای کافی پرندگان دسته جمعی به مناطق دیگر کوچ می کنند.

نگاهی سریع به شروع تکثیر مرغ عشق به دست انسان

اولین مرغ عشق ها را جان گولد در سال 1840 به انگلستان برد و در حدود سال 1846 مرغ عشق به فرانسه وارد شد و با موفقیت مورد تکثیر قرار گرفت ، در سال 1855 مرغ عشق در آلمان تکثیر گردید اما صرف نظر از اولین تکثیرها باید خاطر نشان کرد که هلندی ها و بلژیکی ها بودند که مرغ عشق را اهلی و خانگی کردند¹. در این مدت و طی اهلی شدن مرغ عشق ، اولین رگه ها و نژادهای مختلف پدیدار شد (لازم به ذکر است که مبحث نژادشناسی مرغ عشق بسیار گسترده بوده و خود نیاز به مقاله ای جداگانه دارد که در آینده ای نزدیک و اگر عمری باقی بود و توفیقی حاصل گردید در این باره مقاله ای بسیار جامع را تهیه خواهم کرد و در دسترس علم پژوهان عزیز قرار خواهم داد).

1_ به همین دلیلی است که امروزه در کشورمان سهوا و به اشتباه به بعضی از نژادهای این پرندۀ زیبا هلندی گفته می شود.

شافت مرغ عشق

طبقه‌بندی علمی (متاسفانه در اکثر کتب در این مورد بحث نشده و مهجور مانده)

فرمانرو:	جانوران
شاخه:	طنابداران
رده:	پرندهگان
راسته:	طوطی‌سانان
خانواده:	طوطی‌ها
زیرخانواده:	Psittacinae
تبار:	Platycercini
سرده:	Melopsittacus
گونه:	M. undulatus

نام علمی

Melopsittacus undulatus

مشخصات

مرغ عشق اهلی حیوانی است خجالتی، اما اگر از هنگام تولد با انسان خو بگیرد می‌تواند دست آموز شود. طول بدن این پرنده بین 23 تا 26 سانتیمتر می‌باشد، استانداردهای رایج بین المللی مربوط به کمیته‌های معتبر جهانی از جمله DWV, COM, DKB طول 24 سانتیمتر را تعیین کرده‌اند. طول عمری بین 7 تا 8 داشته و وزنی در حدود 40 تا 45 گرم دارد. مرغ عشق دارای منقار خمیده بوده و نوک پایینی کوچکتر از بالایی می‌باشد، شکل انگشتان پاهایش به صورت دو انگشت رو به جلو و دو انگشت رو به عقب است. در سن 3 ماهگی از نظر جنسی بالغ شده اما در حدود 5 - 6 ماهگی جفتگیری می‌کند. مرغ عشق ماده در هر نوبت به طور متوسط 4 - 6 تخم می‌گذارد (در موارد استثنایی 8 تخم و در پرنده تازه بالغ گذاشتن 3 تخم نیز مشاهده شده). جوجه‌ها 18 - 21 روز بعد از تخم بیرون آمده و 24 - 28 روز در لانه می‌مانند. رنگ طبیعی این حیوان سبز روشن با صورتی زرد و نقش موجی سیاه می‌باشد، پلکها بسیار نازک هستند و از سمت پایین به بالا جمع می‌شوند.

تشخیص جنسیت

برای فهمیدن جنس نر و ماده این حیوان بهترین گزینه توجه به پوستی است که در بالای منقار قرار دارد، (و سوراخهای بینی در آن قرار دارد) می‌باشد. در نوع نر رنگ این پوست آبی تیره و یا بنفش است اما در نوع ماده آبی بسیار روشن با هاله‌ای سفید در اطراف سوراخهای بینی (بالاخص در ماده‌های جوان)، قهوه‌ای یا متمایل به قوه‌ای است. رنگ آبی این پوست در نوع نر همواره مشخص است البته در نرها مریض و یا پیر این رنگ مات شده و ترکهایی در آن دیده می‌شود، اما رنگ این پوست در ماده‌ها متغیر است در موقع تخم‌گذاری و در جوانی صاف و روشن‌تر است و پس از این مدت تیره‌تر و چروک‌دار می‌گردد.

خرید مرغ عشق

شاید به جرات بتوان گفت خرید یک پرنده آن هم بوسیله یک شخص مبتدی از نگهداری آن مهمتر و خطیرتر است چراکه در صورت عدم دقت احتمال خرید یک پرنده بیمار وجود دارد که این کار علاوه بر دلسرد کردن فرد، دیگر پرندگان او و همچنین گاه خودش را در معرض ابتلا به امراض خطرناک قرار خواهد داد.

برای اینکه خرید مناسبی داشته باشیم یا باید به همراه یک شخص ماهر و متخصص اقدام به این کار کنیم و یا از منابع معتبر و تجربیات دیگران (به علاوه کمی آزمون و خطا) استفاده نماییم؛ به طور قطع و یقین به همراه بردن یک شخص متبهر شانس خریدن یک پرنده ایده آل را بسیار بالا می برد اما همیشه این کار ممکن نیست پس باید فوت و فن این کار را آموخت تا در صورت لزوم بتوان از آن استفاده کرد.

نکاتی که در هنگام خرید باید به آن توجه کرد

- 1- مرغ عشق باید سر حال و شاد باشد و مرتباً جست و خیز کرده و آواز بخواند، البته ساکت و آرام بودن پرنده صرفاً به معنای بیمار بودن آن نیست چراکه عموماً مرغ عشق ها در طول روز نیز می خوابند.
- 2- پره‌های پرنده باید مرتب باشد، مرغ عشق مریض به پره‌های رسیدگی نمی کند و پره‌های کثیف و به هم ریخته می باشد.
- 3- پره‌های مخرج (محل دفع فضولات) پرنده باید به صورت کرکهای سفید و تمیز بوده و همچنین خود مخرج صورتی رنگ باشد، با فوت کردن به این قسمت می توانید به این قضیه پی برد.
- 4- چشم‌های پرنده سالم، گرد و براق و سیاه است (البته نژاد آلبینو دارای چشم‌هایی قرمز است) اگر پرنده در حالت استراحت نباشد، نباید چشم‌هایش خمار و بی حال باشند.
- 5- پاهای مرغ عشق سالم و جوان فلس‌های تمیز، نرم و لطیف دارد.
- 6- دم پرنده سالم همیشه در راستای بدنش می باشد.
- 7- مدفوع پرنده نباید حالت آبکی داشته باشد (برای مطلع شدن به کف قفسی که پرنده در آن قرار دارد نگاه کنید).

اگر در هنگام خرید به این نکات توجه کنید می توانید مطمئن باشید که انتخاب شما صحیح خواهد بود.

تغذیه و نگهداری مرغ عشق

تغذیه

غذای اصلی مرغ عشق در اسارت و آزادی دانه است. دانه‌ها شمال 2 گروه مهم هستند :

- 1- **دانه غلات** : کربوهیدرات زیاد و چربی کم دارند ، مانند ارزن (طبیعتش سرد و خشک می باشد و دانه ایی قلبیایی و سرشار از پروتئین و منبعی غنی از ویتامین A و فسفر و املاح معدنی گوناگون است) و ذرت.
- 2- **دانه های روغنی** : چربی زیاد و کربوهیدرات کم دارند ، مانند تخم کتان (طبیعتش گرم بوده و حاوی انواع ویتامین و ترکیبات کربوهیدرات و املاح معدنی میباشد) یا تخم آفتابگردان.

غذای مناسب مرغ عشق ارزن می باشد ولی این غذای کاملی نیست بویژه هنگام تولید مثل و برای بالانس کردن آن اضافه کردن یک دانه روغنی (مانند تخم کتان) لازم است . علاوه بر اینها سبزیجات (مانند هویج ، کلم) ، میوه های تازه (مانند سیب) و نیز مکمل توصیه می شوند. باید توجه داشت که هر نوع تغییر جیره به تدریج انجام شود . نکته : حتما به ازای هر یک کیلو ارزن 200 گرم تخم کتان با آن مخلوط کنید نه بیشتر و نه کمتر چون تخم کتان به دانه روغنیست و برای تامین بسیاری از مواد بدن آنها ، مخصوصا برای گرفتن نطفه موثر میباشد. شما می توانید هفته ای 2_3 بار به اندازه یک قاشق غذاخوری برنج (به صورت کته) به مرغ عشق بدهید.

نان : نان سبوس دار و کم نمک را با آب گرم خیس کنید تا نرم شود و بعد در قفس بگذارید.

سبزیجات و میوه : سبزیجاتی مثل شوید ، جعفری ، کاهو (برگ کاهو طبیعتی سرد دارد و تامین کننده کلسیم و آهن و اشتهای آور و ضد یبوست میباشد) ، هویج (طبیعتی گرم دارد و سرشار از ویتامین A و املاح معدنیست) و میوه هایی چون سیب (طبیعتی معتدل داشته و سرشار از ویتامینهای گوناگون است) را همواره در برنامه غذای آنها بگجانید.

تخم مرغ : تخم مرغ را به صورت آبپز شده در اختیار آنها بگذارید(هفته ای 1 یا 2 مرتبه).

جوانه ها : کامل ترین و حیاتی ترین بخش جیره غذایی مرغ عشق است (که متأسفانه بسیار مورد غفلت قرار میگیرد). دانه ها در هنگام جوانه زدن ، مملو از ویتامینها و پروتئین ها ، املاح معدنی ، کربوهیدراتها و قندهای طبیعی میشوند و برای مصرف مرغ عشقها بخصوص جوجه ها بسیار مفید است ، حداقل هفته ای یک بار به آنها جوانه گندم بدهید.

مکمل : دو مکمل مهم برای مرغ عشق سنگریزه (یا شن) و کف دریا می باشند. پرندگان دانه خوار از جمله مرغ عشق اغلب قبل از خوردن دانه اقدام به خوردن سنگریزه می کنند. سنگریزه در سنگدان پرنده کمک به شکستن دانه کرده و نقش مهمی در هضم آن دارد. باید توجه داشت که سنگریزه آلوده نباشد. سنگریزه را هم میتوان با ارزن مخلوط کرد(البته با نسبت خیلی اندک) و هم میتوان جداگانه در یک ظرف دهان گشاد ریخته و در کف قفس گذاشت. کف دریا پوسته نوعی نرم تن دریاییست که حاوی کلسیم بوده و باعث استحکام نوک و همچنین پوسته تخم ها در هنگام تولید مثل می شود . ضمناً پرنده هنگام استفاده از کف دریا نوک خود را به آن می کشد که مانع رشد بیش از حد آن می شود.

آب (برای نوشیدن و استحمام) : آب تازه و در ظرف تمیز باید همیشه در دسترس باشد . بهتر است آب هر روز عوض شود . پرنده برای آراستن پرهای خود نیز نیاز به آب دارد.

ویتامین : بدن تمام موجودات زنده برای انجام اعمال حیاتی نیازمند پروتئین ، کربوهیدرات ، چربی ها ، مواد معدنی و ویتامین هاست و این نیازها با مصرف مواد غذایی مختلف و متنوع تامین می شود . ویتامین ها دسته ای از مواد مغذی هستند که دارای معدودی از خصوصیات شیمیایی می باشند . این مواد ترکیبات آلی هستند که بوسیله سنج بدن سنتز نمی شوند و بمقدار خیلی کم وجود آنها در جیره های غذایی لازم است . ترکیبات مذکور اجزا ساختمانی بزرگی از بدن را تشکیل نمی دهند و بیشتر بعنوان تنظیم کننده متابولیسم عمل می کنند . ویتامین ها بصورت محلول در چربی و آب وجود دارند . با توجه به مراتب فوق و از آنجا که مرغ عشقها و سایر

پرنندگان محصور در قفس ، در طبیعت نیازهای خود را بامصرف دانه های کال و رسیده ، علوفه سبز و بسیاری مواد غذایی دیگر تامین می کنند به نظر می رسد استفاده از ویتامین ها برای آنها در زمان زندگی در اسارت ضرورت دارد و ضمناً ارزش غذایی دانه ها بمرور زمان و بر اثر ماندن و انبار شدن کاهش پیدا میکند و باعث کاهش میزان ویتامینها موجود در آنها می شود لذا استفاده از مولتی ویتامین ها می تواند این کاهش را جبران نماید . وقتی پرنده شما سالم و سرحال هم می باشد باید علاوه بر میوه و سبزیجات ، هفته ای دو بار در ظرف آب آنها ، نصف قرص جوشان مولتی ویتامین (یا 12 قطره) و یک چهارم قرص جوشان کلسیم بریزید (یا 10 قطره). اکیدا توصیه می شود بعد از 24 ساعت ظرف آب را بشویید (به دلیل رشد سریع پارازیتها در این محیط غنی شده هرگز نگذارید ظرف آب حاوی مولتی ویتامین بیش از 24 ساعت بماند بلکه آن را به دقت بشویید).

نکته : موقع شستن ظرف آب ، بهتر می باشد از آب داغ و مقدار بسیار کم مایع ظرفشویی استفاده نموده ، ظرف را با شیشه شور یا با یک مسواک کهنه بشویید.

انواع ویتامین ها و خواص آنها

ویتامین B

برای برقراری تعادل عصبی و نظم سوخت و ساز بدن ضروریست.
 آثار کمبود ویتامین : کمبود این ویتامین در بدن باعث اختلال در دستگاه گوارشی و اعصاب می شود .
 منابع ویتامین : زرده تخم مرغ.

ویتامین B1

در تنظیم اعمال تنفسی و عصبی موثر است.
 آثار کمبود ویتامین : کمبود این ویتامین باعث آماس روده - گرفتگی عضلات - بی اشتها می شود.
 منابع ویتامین : تخم مرغ.

ویتامین B2

مهمترین عامل در رشد بدن می باشد.
 آثار کمبود ویتامین : باعث لاغری - توقف رشد- اختلالات تنفسی - بیماریهای پوستی -اختلالات گوارشی می شود.
 منابع ویتامین : این ویتامین در اسفناج - شیر - سفیده تخم مرغ.

ویتامین B6

در سوخت و ساز مواد گلواسیدی و غذا موثر است.
 آثار کمبود ویتامین : باعث کاهش شدید وزن و اختلالات حرکتی می شود.
 منابع این ویتامین : این ویتامین در جوانه گندم - ذرت - سبزی ها - برنج - زرده تخم مرغ.

ویتامین B12

در رفع عوارض عصبی موثر است.
 آثار کمبود ویتامین : باعث رشد نامناسب و ایجاد پره های ناقص می شود.
 منابع این ویتامین : زرده تخم مرغ.

ویتامین C

در تنظیم عمل بافتها و ایجاد مقاومت در بدن بسیار موثر است.
 آثار کمبود ویتامین : باعث خون ریزی جلدی - ضعف شدید می شود.
 منابع این ویتامین : جعفری - کاهو.

ویتامین D

در رشد و سفت شدن استخوانها موثر است.

آثار کمبود ویتامین : باعث نرم شدن و کج شدن استخوانها می شود.
منابع این ویتامین : روغن ماهی - زرده تخم مرغ - و نور آفتاب.

ویتامین E

این ویتامین باعث تقویت اعضای تناسلی می شود.
آثار کمبود ویتامین : باعث عقیم شدن پرنده می شود.
منابع این ویتامین : زرده تخم مرغ - جوانه گندم - کاهو - کلم.

ویتامین F

در رویش پرها و لطافت آنها موثر است.
آثار کمبود ویتامین : باعث ایجاد زخمهای جلدی و اختلالات در هضم غذا می شود.
منابع این ویتامین : روغن ماهی - جوانه گندم.

ویتامین K

مهمترین ویتامین برای انعقاد خون می باشد.
آثار کمبود ویتامین : باعث خون ریزی - ورم روده - طولانی شدن زمان انعقاد خون می شود.

نگهداری

قفس:

ابعاد : اندازه توصیه شده برای يك جفت مرغ عشق 100,60,75 سانتیمتر می باشد. داشتن میله های افقی (نسبت به عمودی) ارجح است چرا که پرنده می تواند برای بالا رفتن از آن استفاده کند .

مکان قفس : قفس را باید در اتاقی روشن ، با هوای مناسب و در جریان (با دمای 1- 26 سانتیگراد بدون تغییرات ناگهانی) ، بدون دود سیگار و در گوشه های از اتاق قرار داد تا پرنده احساس امنیت کند . پرنده نباید در معرض تابش مستقیم آفتاب باشد . ارتفاع قفس بهتر است طوری باشد که پرنده حدودا هم سطح چشمان شما باشد تا کنترل آن ساده تر شود . با توجه به اینکه مرغ عشق در شب ساعاتی را می خوابد در صورتیکه چراغها روشن است بهتر است روی قفس با پارچه پوشانده شود .

وسایل داخل قفس : وسایل لازم برای قفس شامل ظروف آب، غذا و سنگریزه و کف دریا می باشد. اسباب بازی نیز بویژه برای يك پرنده تنها لازم است . کف قفس را می توان ترجیحا با کاغذهای غیر چاپی مثل کاغذهای خاص الگویی خیاطی که گاهی و بدون مواد چاپی هستند فرش کنید . آبخوری لوله ای ، برای مرغ عشق مناسب است . جلوی ظروف آب و غذا باید میله باشد تا پرنده بتواند بر روی آن بنشیند ضمن اینکه ظروف آب و غذا نباید زیر میله های بالایی قفس باشند چر که با مدفوع پرنده آلوده می شوند. آب همیشه تازه و تمیز باید در اختیار پرنده باشد. کف قفس باید هر روز و کل قفس 3 - 4 روز يك بار تمیز شوند .

میله داخل قفس : میله های چوبی نسبت به پلاستیکی ارجح هستند ضمن اینکه بهتر است قطر میله ها متفاوت باشد. به طور کلی قراردادن شاخه درخت بویژه به جای میله های بالایی قفس مناسبتر است چرا که پرنده می تواند از آن بالا رفته ضمنا ناخن هایش نیز ساییده می شود.

اسباب بازی : مرغ عشق آینه را دوست دارد. می توان يك آینه کوچک را داخل قفس قرار داد تا پرنده خود را ببیند. اسباب بازیهای دیگر مورد علاقه مرغ عشق شامل نردبان ، تاب ، توپ پینگ پنگ آویزان و زنگ می باشند.

نگهداری در پاسیو : محیط پاسیو اگر هوای تازه و با تهویه مناسب داشته باشد محل بسیار خوبی است به شرط آن که :
_ در معرض تابش مستقیم خورشید نباشد.

_ گیاهان داخل آن سمی نباشند (می توانید از گیاهان و درختچه های مصنوعی استفاده کنید).
_ تهویه مناسب برای هوا داشته و زیاد مرطوب ، گرم و سرد نباشد.

چند نکته مهم

برای داشتن مرغ عشق های سالم رعایت بعضی از نکات الزامیست که در ذیل مختصراً ذکر میگردد :

- 1- مرغ عشق هایی که تازه خریداری شده اند را تا اطمینان از سالم بودنشان در قرنطینه نگهداری کنید.
- 2- به محض مشاهده علائم بیماری در هر کدام از مرغ عشق ها ، آن را از بقیه جدا کنید و سپس به مداوایش بپردازید.
- 3- سعی کنید از میله ها و ظروف غذاخوری پلاستیکی و بدون درز و شکاف و شکستگی استفاده کنید.
- 4- از قفس مناسب جهت نگهداری مرغ عشق (75 , 60 , 100 سانتیمتر) استفاده کنید قفسهای کوچک باعث بی تحرکی و در نتیجه چاقی مرغ عشق و همچنین شکستگی و بی نظمی پرها می شود.
- 5- میله را در جهت مخالف یکدیگر و در طول قفس قرار دهید تا فاصله پرواز بیشتر باشد و امکان تحرک پرنده زیادتیر گردد.
- 6- میله ها را در جای خود کاملاً محکم کنید و حداقل دو هفته یکبار میله ها و ظروف غذاخوری را از قفس بیرون آورده ضد عفونی کرده و در صورت شکستگی تعویض نمایید.
- 7- حداقل روزی یک بار آب را تعویض و ظرف آن را تمیز کنید.
- 8- روزانه یکبار دانخوری را بیرون آورده و اضافات و پوسته ها را دور ریخته و دان جدید اضافه کنید تا مرغ عشقها گرسنه نمانند.
- 9- هر ماه یکبار مرغ عشقها را (البته در صورتی که جوجه و یا تخم نداشته باشند) در یک قفس دیگر گذاشته و قفس را ابتدا با اسپری های حشره کش یا مواد ضد عفونی کننده ضد عفونی کنید و پس از یک ساعت کاملاً با آب و مواد شوینده آنها را بشویید و بگذارید با نور خورشید خشک شوند.
- 10- هفته ای دو بار ظرف حمام برای مرغ عشقهای خود بگذارید(البته در جای گرم و غیر از زمان جفتگیری).

آب تنی

آب تنی خصوصاً در فصول گرم سال و هنگام پرریزی بسیار ضروریست. چرا که موجب تحریک رشد سریع پرهایی جدید می شود. در برخی از موارد به علت طولانی شدن فواصل بین آب تنی ها ممکن است برخی از پرنده ها میل به آب تنی را از دست بدهند و یا جوجه هایی که برای اولین بار با ظرف آب تنی آشنا می شوند ممکن است رغبتی به این کار نداشته باشند. بعد از استحمام پرنده به آراستن خود می پردازد. پرهایی خودش را لرزانده و با نوک خود آنها را مرتب می کند. سپس به کمک نوکش ، مواد چربی ترشح شده از غده ای که در بالای محل اتصال دم به بدنش قرار دارد را روی کلیه پرهایی خود می مالد. این روغن باعث براقی پرها شده و به عنوان یک ماده محافظ طبیعی عمل می کند. برای آب تنی ظرفی حاوی آب با درجه حرارتی حدود دمای اتاق و با عمقی کم به طوری که پرنده بتواند به راحتی داخل آن آب تنی کند را کف قفس قرار بدهید تا پرنده درون آن استحمام کند. پس از استحمام به علت ریختن آب بر روی کف قفس خشک کردن و یا تعویض پوشش کف آن ضروریست.

اصول تکثیر مرغ عشق

شرایط تکثیر

برای تکثیر مرغ عشق نیازی به وسایل خیلی گران قیمت و زحمت زیاد نیست ، کافی است به آن دل بدهید و واقعا حوصله داشته باشید.

- 1- به ازای هر جفت مرغ عشقی که دارید یک خانه تخم بگیرید ، بهتر است خانه پلاستیکی باشد (در بازار هم خانه چوبی و هم پلاستیکی موجود است ، لانه پلاستیکی بهتر می باشد چون به راحتی قابل شست و شو بوده و مثل چوب نیست که موجودات ذره بینی لای درزها و سوراخهایش رشد کنند).
- 2- لانه را بعد از خرید با آب گرم و مایع ظرفشویی خوب بشویید و 2 ساعت در معرض نور آفتاب بگذارید تا کاملا خشک و ضد عفونی شود.
- 3- لانه را نه خیلی بالا و نه در کف قفس ، بلکه در وسط یکی از دیواره های قفس بگذارید جلوی در لانه طوری یک میله را به موازاتش قرار بدهید تا پرنده بتواند راحت به درون لانه برود.
- 4- پرنده را با انواع میوه ها مثل سیب ، گلابی ، پوست هندونه و انواع سبزیها مثل شوید و هویج و جعفری تغذیه کنید و البته جوانه گندم هم که یک غذای بسیار ایده آل و مقوی محسوب می شود را فراموش نکنید . آب تازه را همواره در اختیار پرنده خود بگذارید (ویتامین و کلسیم را هفته ای دو بار به آب آنها اضافه کنید).
- 5- جای نه گرم و نه سرد و بدون جریان شدید هوا را برای قرار دادن قفس در نظر بگیرید.

مدت زمان لازم برای جفت شدن مرغ عشق نر و ماده

نمی شود زمان مشخصی را عنوان کرد ، این امر کاملا به خصوصیات مرغ عشق بستگی دارد بعضی ها شدیداً گوشه گیر هستند (معمولاً در مرغ عشقهای ماده بیشتر دیده می شود) و دیرتر عادت می کنند هرچه محیط برایشان مستعد تر باشد سریعتر جفت می شوند. سعی کنید محیطی ساکت برایشان فراهم کنید و وسایل بازی و ظرف آب حمام و سبزیجاتی مثل هویج ، شوید و جعفری برایشان بگذارید. اگر بسیار مشتاق داشتن یک جفت تخمگذار هستید توصیه می کنم جفتی که سابقه تخمگذاری داشته اند را خریداری کنید.

تولید مثل

برای موفقیت در جوجه گرفتن باید به موارد زیر توجه شود :

- 1- فراهم آوردن شرایط مناسب نگهداری و تغذیه.
- 2- قرار دادن جعبه آشیانه : يك محرك براي توليد مثل محسوب مي شود. براي مرغ عشق جعبه آشیانه به اندازه 17,17,23 سانتیمتر و ورودی به قطر 4-5 سانتیمتر مناسب است. وجود يك میله جلوی سوراخ ورودی کمک می کند پرنده نر جفت خود را هنگام خوابیدن روی تخمها بهتر تغذیه کند. ضمناً مرغ عشق تخم را مستقیماً روی کف لانه می گذارد و نیاز به وسیله دیگری نیست.
- 3- استرس : استرس را باید به حداقل رساند. صاحبان و سواسی یا فضول که بطور متناوب داخل جعبه آشیانه را نگاه می کنند و نیز ظاهر شدن شکارچیانی مانند گربه اطراف قفس از عوامل مهم استرسزا محسوب می شوند.
- 4- نقش تحریک سایر پرندهگان : می توان چند جفت مرغ عشق را در قفس های مجزا ولی در کنار یکدیگر قرار داد. صدای هر جفت می تواند جفت های دیگر را به نشان دادن رفتار تولید مثل تشویق کند.
- 5- تأثیر نور : افزایش تدریجی مدت زمان وجود نور تحریک مناسبی است. فصل جفتگیری مرغ عشق (معمولاً بهار و تابستان است. شما می توانید در زمستان با روشن نگه داشتن چراغها تا پاسی از شب پرندهگان خود را به جفتگیری تحریک کنید.

ناباروری

بعضی مرغ عشقهای نر توانایی باروری ندارند این مشکلات که اغلب ژنتیکی هستند درمانی ندارد. گروهی از مرغ عشقها هم هستند که با هم جفت نمی شوند، یعنی گرچه سعی در جوجه دار شدن دارند اما تخم حاصل، بی نطفه است. البته علت اول بیشتر اتفاق می افتد که شما می توانید پرنده نر را عوض کنید.

بعضی وقتها این امکان وجود دارد که بتوان مشکل بی نطفه بودن تخم را حل کرد (در بیشتر موارد مربوط به پرنده نر می شود. در صورتی که این مشکل در پرنده نر از نوع ژنتیکی نباشد امکان درمان آن وجود دارد. کمبود ویتامین D و E و برخی از مینرالها در پرنده باعث ناباروری آن می شود. سعی کنید که از داروخانه دامپزشکی مولتی ویتامین و مینرال (مواد معدنی) تهیه کنید. اکیدا توصیه می کنم جوانه گندم تازه را نیز در اختیار پرنده بگذارید. جوانه گندم یکی از مقوی ترین مواد غذایی برای اکثر موجودات است. تخم کتان را نیز در جیره غذایی مرغ عشق خود بگنجانید چرا که به نطفه سازی کمک میکند ولی میزان زیاد تخم کتان می تواند مشکل آفرین باشد، زیرا دانه ای بسیار چرب است و مصرف بیش از اندازه آن، به کبد پرنده آسیب وارد می کند؛ این کارها را انجام داده و اگر بعد از 2 یا 3 سري تخم گذاری، باز هم مشکل ادامه داشت، می توانید مطمئن باشید که مشکل پرنده شما ژنتیکی بوده و راه درمانی ندارد).

جفت گیری در مرغ عشقها دلیل بر تخم گذاری آنها نیست. ممکن است که دو مرغ با هم جفت باشند اما تا مدت ها از تخم گذاری خبری نباشد. اگر علل ژنتیکی و بیماری را فاکتور بگیریم، علل دیگری نیز چون اضطراب، عدم وجود لانه تخم گذاری باب میل، کوچک بودن قفس و همچنین کمبود غذا و آب باعث این مسئله هستند. باید محیط زندگی مرغ عشق های جفت گیری کرده به گونه ای باشد که همیشه این اطمینان را حس کنند که غذا و آب به میزان فراوان و بیش از نیاز در اختیارشان خواهد بود. در صورتی که همه چیز نرمال باشد، یعنی نر و ماده هر دو کاملا سالم باشند و فضای لانه نیز آماده باشد، مرغ ماده تا 6 تخم می گذارد مرغ ماده هنگامی که شروع به تخم گذاری می کند این کار را تا زمانی ادامه می دهد که صدای نبض جوجه درون یکی از تخمها را بشنود. در این حالت از تولید تخم بیشتر اجتناب کرده و به گرم نگه داشتن و خوابیدن بر روری تخم های باقی مانده اکتفا می کند. اگر به هر دلیل یکی از تخم ها خراب شود، خود ماده این مسئله را متوجه شده و آن را بیرون می اندازد. البته توجه کنید که ممکن است تخم بیرون انداخته شده سالم باشد و تنها به اشتباه و یا کمبود فضا و حرکات مادر در لانه بیرون بیفتد. هفت روز پس از اینکه مرغ بر روی تخم خوابید می توانید خودتان سالم بودن تخم را امتحان کنید. برای اینکار به آرامی تخم را برداشته و در فضای تاریک در مقابل یک لامپ پرنور نگاه دارید، باید یک لکه سیاه در وسط تخم ببینید؛ این لکه همان جنین است که کم کم بزرگ شده و کل فضای تخم را میگیرد. تقریبا 18 تا 21 روز طول می کشد تا جوجه از تخم بیرون بیاید. جوجه ابتدا کور است و قدرت بینایی ندارد و پس از 7 تا 10 روز چشم باز می کند.

نکته: بعضی موارد ممکن است مرغ عشق ماده پس از اینکه جوجه هایش از تخم بیرون آمدند بعضی از آنها ترد کرده و از لانه بیرون بیاندازد، یکی از علل این مسئله فقدان غذا در قفس است چرا که در حین بزرگ کردن جوجه مصرف غذای مرغ عشق ها چند برابر می شود، اگر با چنین موردی مواجه شدید به آرامی جوجه را در دهانه لانه قرار دهید، در این حالت مادر جوجه را به درون لانه و به زیر شکم خود هدایت می کند اما اگر این اتفاق باز هم تکرار شد یا باید جوجه را در زیر شکم مرغ عشق دیگری که خود صاحب جوجه است قرار دهید و یا اینکه خودتان نقش مادر را برایش ایفا کرده و آن را بزرگ کنید.

امراض و بیماریهای مرغ عشق

عوامل اصلی در پیدایش بیماری

تمام بیماری‌های پرنده‌ها ناشی از باکتری و میکروب نیست، هر چند اصلی‌ترین آنها به علت ویروس‌های تا حدی خطرناک، ایجاد می‌شود ولی اگر بخواهیم مهمترین عوامل ایجاد بیماری در پرنده‌ها را طبقه‌بندی کنیم، شاید ویروس عامل دوم باشد، اما اولین آن بهداشت و تغذیه نامناسب است. متأسفانه اکثر افراد تصور می‌کنند که دادن سبزیجات و میوه به پرنده کافیهست ولی عملاً این طور نمی‌باشد. می‌توان گفت لازم اما کافی نیست، علاوه بر ارزن و سبزیجاتی مثل شوید و جعفری و هویج و انواع میوه جات، پرنده شما به مولتی ویتامین و کلسیم دارویی هم نیازمند است (دو بار در هفته، هر بار 12 قطره شربت مولتی ویتامین و 10 قطره شربت کلسیم در ظرف آب استاندارد) اگر این نوع تغذیه رعایت شود، بدن پرنده آنقدر قوی خواهد شد که بیماری‌ها سریع نتوانند بر او اثر کنند و حتی اگر به بیماری مبتلا گردد خیلی زود بهبود خواهد یافت. نکته دیگر رعایت بهداشت است؛ برای این منظور توصیه می‌شود هر هفته قفس را در یک محیط باز و بدون اینکه پرنده‌ها و لانه تخم خیس شود، با آب (بدون مواد شوینده) و با برسی مثل مسواک، خوب بشویید و بگذارید کاملاً خشک شود.

کف قفس را ترجیحاً با کاغذهای غیر چاپی مثل کاغذهای خاص الگویی خیاطی که گاهی و بدون مواد چاپی هستند فرش کنید. روزنامه‌های رنگی به دلیل داشتن مواد چاپی در دراز مدت برای پرنده کنجکاو و علاقمند به جویدن، می‌تواند سمی باشد حال اگر تمام این موارد را رعایت کنید و نگذارید پرنده در معرض آفتاب مستقیم و طولانی، هوای سرد و باد قرار گیرد، و البته استرس هم به هیچ عنوان به او وارد نشود، احتمال مریضی بسیار کم خواهد شد.

روش معاینه و تشخیص بیماری

معاینه:

تا جایی که امکان دارد از گرفتن پرنده خودداری کنید چون حالت ترسی که در پرنده در اثر گرفتن ایجاد میشود ممکن است موجب عدم شناخت صحیح بیماری شود.

در معاینه موارد زیر را مد نظر داشته باشید:

- _ پرنده شاداب است و یا خود را پف کرده و خواب‌آلود می‌باشد؟
- _ با چشمان بسته روی میله نشسته و یا سرش رو درون پرها فرو برده؟
- _ با دقت به بدن پرنده نگاه کنید؛ آیا تغییری در رفتار و یا حالت بدن و آناتومی پرنده دیده می‌شود؟
- _ تنفس پرنده چگونه است؟ معمولیست؟ یا سختی نفس می‌کشد؟ تنفسی صدادار دارد؟ پرنده با نوک باز نفس می‌کشد؟
- _ پرنده هنگام دفع مدفوع به خودش فشار می‌آورد؟
- _ دم پرنده تکان (ریتمیک) می‌خورد؟
- _ حالت مدفوع پرنده چگونه است؟

تشخیص سریع

منقار:

بیماری انگلی باعث سوراخ شدن نوک می‌شود.

چشم:

بیماری انگلی باعث ایجاد لایه‌های اسفنجی در اطراف چشم می‌شود؛ مایعات مترشحه از چشم و چرک علامت بیماری شدید چشمیست.

چینه دان:

چینه دان بسیار سخت و یا حاوی مایع کف مانند، نشانه بیمار است (توجه کنید که با ورم غدد لنفاوی اشتباه گرفته نشود).

پرها :

پره‌های برجسته در نواحی نوک احتمالا به دلیل بیماری انگلیست؛ شکستگی و یا تیرگی قسمن انتهایی پر به دلیل وجود پارازیتها و یا بیماری پرهاست؛ کثیفی پره‌های ناحیه مخرج نشان دهنده اسهال می باشد؛ کثیفی پره‌های قسمت سر و سینه نشانه استفراغ است؛ پرهایی با کیفیت بد در قسمت زیرین بالها نشانه وجود میله می باشد.

تکان خوردن (به شدت) دم :

نشانه بیوست و در مرغ عشق ماده ممکن است به دلیل گرفتگی مجرای تخم باشد.

استخوان سینه :

در صورتی که کاملا بیرون زده و به راحتی قابل لمس باشد نشانه بدی تغذیه پرنده است.

پاها :

برجستگی های غیر طبیعی نشانه بیماری فارچی می باشد.

بیماریهای مهم و درمان آنها**سرماخوردگی**

برای اینکه مرغ عشق شما سرما بخورد لازم نیست حتما هوای سرد باشد یکی از عواملی که باعث سرماخوردگی مرغ عشق می شود ، جریان تند هواست. پس باید سعی کنید چه در تابستان و چه در زمستان پرنده را در دمایی متوسط و جایی قرار دهید که جریان هوا شدید نباشد.

نکته : سعی کنید از همان اول که پرنده را خریداری می کنید ، قفسش را در یک محل ثابت بگذارید و جابجا نکنید. پس جایی را در نظر بگیرید که شرایط فوق را داشته باشد.

درمان سرما خوردگی : وقتی پرنده سرما خورد در کمتر مواقعی بهبود می یابد بنابراین پیشگیری بهتر از درمان است. ولی اگر سرما خورد :

- 1- پرنده مریض را سریعاً از قفس بیرون آورده و در یک قفس دیگر قرار دهید (تنها).
- 2- قفس را به یک جای گرم ببرید. این مکان نباید شلوغ و پر سر و صدا باشد.
- 3- در این زمان به هیچ عنوان سبزی و میوه به پرنده ندهید.
- 4- در ظرف آب پرنده بیمار، روزی نصف قرص جوشان مولتی ویتامین (یا 12 قطره) و یک چهارم قرص هم کلسیم جوشان (یا 10 قطره) بریزید.
- 5- آنتی بیوتیک ضروریست؛ از داروخانه های دامپزشکی شربت آنتی بیوتیک مثل سولفادیمیدین سدیم تهیه کنید اگر امکانش نبود از شربت های خوراکی آنتی بیوتیک انسانی ، 10 - 12 قطره در ظرف آب بریزید. ولی هر روز این کار را تجدید کنید. در صورت نبود شربت ، قرص اریترومايسين را کوبیده و با آب ولرم مخلوط کنید (برای هر روز نصف قرص کافی می باشد) ، وقتی خوب رفیق شد ، با قطره چکان ، 4 - 5 قطره در دهان پرنده مریض بچکانید.

زخم و عفونت آن

- 1- قفس پرنده زخمی را حتما عوض کنید.
- 2- از داروخانه یک شربت آموکسی سیلین یا یک شربت آنتی بیوتیک دیگر تهیه کنید و در ظرف آب بریزید و هر روز آب درون ظرف را عوض کنید.
- 3- ویتامین را فراموش نکنید؛ سبزی (جعفری و شوید و هویج) و میوه (سیب) را حتما درون قفس بگذارید.
- 4- پماد تتراسیکلین چشمی را هر 6 ساعت به آرام (خیلی آرام و با احتیاط) به محل زخم بمالید ، طوری که کاملا جذب شود.

گیر کردن تخم و راه درمان آن

محل اتصال دم به بدن پرنده از پشت برجسته شده ، زیر شکمش متورم و دم آویزان می شود ، پرنده آنقدر بی حال می شود که

نخواهد توانست روی میله بنشیند و در کف قفس می نشیند.
برای کمکهای اولیه، کمی محل بیرون آمدن تخم را با روغن مایع چرب کنید؛ کمی روغن را با انگشت به موضع بزنید و خیلی آرام و با ملایمت ماساژ دهید. پرنده را گرم نگه داشته و سریعاً به دامپزشک متخصص پرندگان مراجعه کنید.
نکته: کمبود کلسیم و مواد معدنی دلیل گیر کردن تخم در بدن مرغ عشق و سایر پرندگان میباشد، چون پوسته آهکی تخم نرم می ماند و به همین سبب پرنده نمی تواند با فشار معمول زایمان، تخمگذاری کند.
پیشگیری: رژیم سرشار از کلسیم (کف دریا) و ویتامین + سبزیجات و میوه جات تازه.

اسهال

نشانه بارز سرماخوردگی یا خوردن غذای فاسد است پس توصیه می شود که :

- 1- پرنده های سالم را از مریض جدا کنید.
- 2- دادن هر گونه سبزی، میوه و گندم جوانه زده را قطع کنید.
- 3- مولتی ویتامین را به صورت قطره یا قرص جوشان در برنامه غذایی پرنده بگذارید.
- 4- اگر نشانه ای از آب ریزش بینی هم مشاهده می کنید، می توانید مطمئن باشید که سرما خورده است در این حالت یک کپسول آموکسی سیلین را باز کرده و پودرش را در نصف لیوان آب ولرم حل کنید و به همراه ویتامینها در ظرف آب پرنده خود بریزید.

عطسه

اگر علائمی مثل بی حالی، لرزش و چشمهای بی حال و مدفوع آبکی نداشته باشد عطسه مشکل ساز نیست.

رشد بیش از حد ناخن ها و منقار

در صورت بروز این پدیده باید از محلی که فاقد عروق خونی هستند کوتاه شوند.

نیوکاسل

ویروس عامل بیماری از خانواده پارامیکسوویریده و جنس روبلاویروس است. در دمای 56 و 60 درجه سانتیگراد به ترتیب در عرض سه ساعت و سی دقیقه غیرفعال می شود. در pH اسیدی هم ویروس دوام نمی آورد. از میان مواد شیمیایی هم این ویروس به اثر حساس است و توسط ضد عفونی کننده های فرمالین و فنل غیرفعال می گردد. در دمای محیط و بخصوص در مدفوع مدت زمان طولانی زنده می ماند.

میزبان :

تعداد زیادی از گونه های پرندگان اهلی و وحشی.

میزان واگیری و مرگ و میر بیماری :

بسته به گونه پرنده و سویه ویروس متفاوت است. جوجه ها از حساسیت بسیار زیادی برخوردارند و اردک و غاز در میان طیور از حساسیت کمی برخوردار می باشند.

ناقلین :

خانواده طوطی سانان و برخی از پرندگان وحشی می توانند ناقل ویروس باشند.

راههای انتقال بیماری :

تماس مستقیم با ترشحات بخصوص مدفوع پرنده مبتلا.

تماس با غذا، آب، وسایل و ... آلوده.

منبع ویروس :

ترشحات تنفسی و مدفوع

تمام قسمت های لاشه

ویروس در طی دوره کمون و برای مدت زمانی محدود و کوتاه در طی دوره نقاهت دفع می شود.

برخی طوطی سانان بصورت منقطع حتی بیش از یک سال هم این ویروس را دفع نموده اند.

دوره کمون :
4 تا 6 روز است.

علائم تنفسی و یا عصبی :
_ نفس نفس زدن و سرفه
_ افتادگی بالها ، کشیدن پاها ، پیچش سر و گردن ، چرخش ، افسردگی ، بی اشتها ، فلج کامل
_ اسهال سبز و آبکی
_ تورم بافت‌های اطراف چشم و در گردن

درمان :
ندارد

پیشگیری :
با واکسیناسیون

پسیتاکوز

بیماری کلامیدئوز پرندگان یک بیماری عفونی حاد یا مزمن برخی طيور اهلي و بسياري از پرندگان زينتی ، مهاجر و وحشي مي باشد و نشانه هاي بيماري در پرندگاني که بطور باليني بيمارند شامل عوارض و جراحات عمومي در دستگاه تنفسي و گوارش مي باشد و عفونت مخفي مهمترين و غالبترين نوع بيماري در پرندگان است .

ميزبانان :
کلامیدئوز در پرندگان خانواده طوطي سانان و انسان پسیتاکوز و در ساير خانواده هاي پرندگان «اورنیتوز» نامیده مي شود .

سن ابتلاء :
کلامیدئوز در بسياري از انواع پرندگان و در سنين مختلف بروز مي کند . اغلب موارد حاد بيماري در پرندگان جوان ديده مي شود . طوطي ها ، پاراکيت ها و کبوتران بيشتر مبتلا مي شوند .

سبب شناسي :
عامل بيماري در پرندگان کلامیدئوپسیتاسي مي باشد . کلامیديا ارتباط نزديکي با ريکتز يا دارد . انواع کلامیدئوپسیتاسي که تاکنون شناسايي شده اند ، به ميزان زيادي در بيماريزايي ، با يکديگر متفاوتند . گاهي اوقات توام شدن عفونت با ساير عوامل بيماريزا ، خصوصاً سالمونلا ، موجب افزايش قدرت بيماريزايي کلامیدئوپسیتاسي مي شود . پرندگان جوان حساسيت بيشتري دارند . تراکم جمعيت يا ساير شرايط نامساعد محيطي و استرس حمل و نقل ، مسابقه و دستکاري کردن پرنده ، موجب افزايش شدت بيماري مي گردد .

ناقلمين :
پرندگان وحشي و زينتي کلامیديا را به جوجه هايشان منتقل مي کنند و تعدادي از جوجه ها که زنده مي مانند حامل بيماري مي باشند . نکته ظريف بين ميزبان و عامل بيماريزا اين است که استرس ها موجب مي شوند که دفع کلامیديا در ترشحات و مواد دفعي پرنده حامل ، متناوباً رخ داده و ساير پرندگان حساس را مبتلا نمايد . ممکن است بيماري کلامیدئوز هنگامی که تعداد زيادي پرنده ، از جمله حاملهاي منتشر کننده بيماري ، در يک جا جمع مي شوند بصورت همه گيري درآيد . معمولاً انتقال بيماري با استنشاق ذرات خشک شده مدفوع آلوده انجام مي گيرد ولي امکان دارد کلامیدئوپسیتاسي از راه خوراكي نيز منتقل شود .

نشانه هاي باليني :
بروز شکل خفيف کلامیدئوز پرندگان به نشانه هاي خفيفي منجر مي گردد که ممکن است تشخيص داده نشود ، يا اينکه ممکن است در اين شکل از بيماري نشانه هاي خفيف تنفسي يا اسهال جلب نظر نمايد . در اشکال شديدتر بيماري اسهال آبکي مشاهده مي شود ؛ عدم تعادل در هنگام راه رفتن يا فلجي زودگذر نيز مشاهده شده است . اغلب تورم ملتحمه چشم بصورت يک يا دو طرفي ، بيانگر احتمال بيماري کلامیدئوز مي باشد . نشانه هاي ديگري شامل : کز کردن ، لاغري ، اسهال و صداهاي تنفسي نيز وجود دارد .

پیشگیری :

چون هیچگونه واکسن موثری علیه کلامیوز وجود ندارد ، راه پیشگیری بیماری در طیور براساس پرهیز از قرار گرفتن در معرض آلودگی است . لوازم و وسایل باید قبل از مصرف تمیز و ضدعفونی شوند . همه ی پرندگان خانواده طوطی سانان برای پیشگیری از پستیاکوز احتمالی ، باید با تتراسایکلین تحت درمان قرار گیرند.

یبوست**علامت :**

در این بیماری پرنده با پرهایی پف کرده به گونه ای بی تفاوت در قفس نشسته و سعی در دفع فضله می کند بدون آن که نتیجه ای بگیرد . پرنده رفتاری شبیه به بیماری گرفتگی مجرای تخم گذاری از خود نشان میدهد. از دیگر علائم میتوان به کمی اشتها ، سستی و بیحالی و دفع فضولات با زحمت زیاد همراه با تکان دادن خود و وجود رنگ سیاه در فضولات پرنده و خشک بودن آن اشاره کرد.

علل بیماری :

مصرف خوراک مانده و تغذیه از اشیاء غیر مجاز و همچنین اختلال در عملکرد دستگاه گوارش.

مداوای بیماری :

مالیدن روغن خوراکی مایع به مخرج پرنده . چکاندن یک قطره روغن کرچک یا روغن پارافین مایع در منقار پرنده . تغذیه پرنده با میوه و سبزیجات.

غذای پرنده باید ترد شیر خام با نان تست و مقدار زیادی کاهو باشد که البته این غذا نباید بیشتر از دو ساعت در قفس پرنده بماند چون فاسد می شود. اضافه کردن مقدار بسیار کم سولفات دومینزی به آب آشامیدنی پرنده می تواند مفید باشد.

غده یا ورم جلدی

ورم زیر جلدی در پرنده ها به علت مسدود شدن یکی از روزنه های ترشحات طبیعی بدن اتفاق می افتد. این روزنه ها که کارشان بیرون دادن بعضی از ترشحات طبیعی و داخلی بدن پرنده است گاهی بسته شده و ترشحات راهی به بیرون پیدا نمی کنند در نتیجه در زیر پوست پرنده جمع شده و بتدریج تراکم این ماده زیاد گردیده و تشکیل توموری در بدن پرنده می دهند.

درمان :

همین که تومور کاملاً رشد کرده و بزرگ شد و پوست روی آن کشیده و نازک گردید موقع آن است که از زیر پوست بیرون آورده شود. پوست نازک شده را با یک تیغ تیز و استریل شده بشکافید و ماده پنیری شکل داخل آن را بیرون بیاورید . سپس به سر یک چوب خلال دندان پنبه استریلی بپیچید و زخم ایجاد شده را با آب استریل با دقت بشویید. بعد از آن پرنده را در قفس و مکانی راحت و بی سر و صدا قرار دهید و اطراف قفس را با پارچه ای بپوشانید تا از جست و خیز و فعالیتهای اضافی پرنده جلوگیری شود.

آبله

سالهاست که آبله پرندگان شناخته شده است . در ابتدا آنرا یک بیماری منحصر از سایر بیماریها می دانستند. ملاحظه شده در پرندگانی که به صورت گروهی در یک مکان نگهداری می شوند بیماری بروز می کند. آبله پرندگان شبیه آبله سایر پستانداران و انسان است . مانند آنها زخم هایی ایجاد می کند ولی به انسان و سایر پستانداران سرایت نمی کند. شدت بیماری بر حسب نوع میزبان متفاوت است. بعضی از آنها در نوع به خصوص خطرناکتر هستند و در بعضی دیگر حتی قادر به ایجاد بیماری نیستند و یا اگر پرنده ای به آن مبتلا شود در آن امنیت ایجاد می کند. تحریک و تولید آنتی بادی بستگی به نوع ویروس دارد. پرندگانی که به بیماری مبتلا می شوند ، پس از بهبودی ، امنیت دائمی کسب می کنند. بعضی از انواع ، حتی به حالت خفیف بیماری مبتلا می شوند و امنیت بر ضد یک یا چند نوع آبله پیدا می کنند.

علامت کلینیکی بیماری :

آبله ابتدا پوست و اعضا زیر پوست سر و حفره های مربوطه را آلوده می کند. ویروس در سلولهای پوست ، رشد نموده و تکثیر می شود. سپس آنها را تخریب کرده ، می ترکانند و در نتیجه ، ترشح لنف را تحریک می کند . زخم های پوست متورم می شوند و حالت تاول به خود می گیرند که به اندازه های مختلف و جدا از هم قرار می گیرند. تاولها پر از مایع و مملو از ویروس می باشند. پس از ترکیدن تاول ها پوست روی آنها زرد رنگ و نکروتیک می گردد. این زخم ها در اثر آلودگی ثانویه متورم و شکل زگیل به خود می گیرند و گاهی نیز زخم ها در اثر آلودگی باکتریها باعث نکروز می گردد. ترشحات چشمها ، پلکها را بهم می چسباند و پرنده نابینا می شود. گاهی نیز هجوم خون شدید در چشم بوجود می آید. تورم پلک چشم یک حالت پف کرده به چشم میدهد و ترشحات صاف از چشم جاری میگردد.

پلک سوم به طرف وسط چشم کشیده می شود . به طوری که نصف آن بسته به نظر می رسد. پرهایی اطراف سر غالباً آلوده و کثیف می شوند. اشتهای کم و گاهی به کلی قطع می گردد. با این حال اشتهای در بعضی از پرندگان طبیعی می ماند. ولی در عرض چند روز ممکن است تمامی جمعیت پرنده ها در یک مکان نگهداری آلوده شوند. چشم آنهایی که از همه زودتر مبتلا می شوند دارای ترشحات غلیظ و چرکی است.

همچنین زخم هایی در نزدیک بینی و منقار و سایر نواحی نرم تولید می شود (مشابه آنها در روی پا و گاهی بال نیز ایجاد می شود). پس از اینکه پوست روی زخم ها افتاد ، جای آنها باقی می ماند. گاهی این زخمها در دهان ، حنجره و قسمت های مخاطی دیده می شود که سفید رنگ و متورم است. گاهی لایه هایی از سلولهای مرده به وجود آمده و حالت دیفتریک به خود می گیرد. سپس با انباشتگی و بهم پیوستگی سلولها مخاط ورق ورق می شود و کنده شده و می افتد و زیر آنها نسوج تازه و قرمز رنگ نمایان می گردد. موقعی که زخم آبله در حنجره ایجاد می شود ، نفس کشیدن پرنده مشکل می گردد. اغلب نفس نفس می زند. این حالت همزمان با ورود ویروس در خون ایجاد می شود ولی اگر شدت ویروس و یا مقدار آن زیاد باشد پرنده تلف خواهد شد. اکثراً شدت ویروس زیاد نیست و در نتیجه مرگ کمتر اتفاق می افتد. در حالات شدید آبله ، ویروس در داخل سلول رشد کرده و تکثیر می شود. در نتیجه در نسوج داخل و همچنین در پوست و مخاطات ، ترشحاتی که گاهی صاف و زمانی خونی است بوجود می آید. در ضمن تورم ریه هم دیده می شود.

معالجه و پیشگیری :

به طور کلی داروی اختصاصی برای معالجه بیماریهای ویروسی وجود ندارد. پیشگیری به شکل واکسیناسیون ، بهترین روش کنترل بیماری است. برداشت زخم های پوستی و شستشو با جوش شیرین 5 درصد و برداشت زخم های دیفتریک از مخاطات و مالیدن گلسیرین بده در محل زخم ، شستشوی چشم با یک تا 2 درصد نمک ، مالیدن آنتی بیوتیک های قوی به داخل چشم ، همچنین استفاده از پماد اکسی تتراسیکلین و یا کلرانتراسیکلین چشمی ، به بهبودی چشم کمک می کند که تا یک هفته ممکن است طول بکشد. اگر هجوم خون شدید باشد ، شستشو با چایی پر رنگ با دمای 40 درجه کمک خواهد کرد . بهترین روش پیشگیری ، مایه کوبی در کشاله بال با واکسن استیل است.

آبله غالباً در کشورهای مناطق گرمسیری و معتدل بروز کرده و در کشورهای سردسیر تنها در فصل تابستان شایع و عمدتاً به وسیله حشرات منتقل می گردد. البته پرندگان وحشی نیز در گسترش بیماری نقش دارند. گرچه انتقال بیماری اغلب مستقیم صورت می گیرد ولی گاهی در اثر غذایی آلوده نیز امکان سرایت بیماری وجود دارد.

بیماری لاغری

علائم :

پرنده بیمار به سرعت قسمت عمده گوشت بدن خود را از دست میدهد. علائم ظاهری این بیماری به صورت افسردگی و بیحالی پرنده ، چشمانی بی فروغ است . گاهی هم حالت لرزیدن دیده می شود. پرنده بیمار با حالتی متشنج خود را به طرف آب و غذا می رساند که این نشان دهنده این است که پرنده دردهای شدید درونی دارد و وقتی از این حالت رها شد به خواب عمیقی فرو می رود.

علت بیماری :

هنوز کاملاً مشخص نشده ولی بیشتر علت آنرا در اثر کثیف بودن مواد غذایی و نارسایی آن می دانند.

مداوا :

چنین پرنده ای را باید فوراً از پرندگان دیگر جدا کرد. ابتدا یک قطره روغن کرچک یا روغن زیتون به حلق پرنده چکاند و بعد تمام دانه های سفت و خشک از قفس او خارج شده و به جای آن دانه های خیس کرده گذاشته شود و بعد از آن ترید نان و شیر درست کرده و نصف زرده تخم مرغ سفت پخته را در آن خوب مخلوط نموده در قفس بگذارید.

قفس پرنده بیمار را روزها در معرض تابش آفتاب قرار بدهید و شبها هم دور و اطراف قفس را کاملاً بپوشانید. گرم بودن جای این پرنده از مراحل اولیه معالجه می باشد. استفاده از مولتی ویتامین هم اکیدا توصیه می شود.

چاقی

در هنگام چاقی بدن مرغ عشق تپل می شود و پرنده حرکت کمتری داشته و تجمع چربی در زیر پوست و در بدن پرنده بوضوح مشهود است.

علت :

قفس کوچک و یا تغذیه مرغ عشق با دانه های مقوی و غذایی چرب و همچنین داروهای تقویتی.

معالجه :

لازم است که پرنده را در يك قفس بزرگ و يا در فضای اتاق قرار داده تا بتواند به سهولت پرواز کند و از دادن غذاهای مقوي يا داروهای تقويتي خودداری کنید.
لازم به ذکر است که مرغ عشقهای ماده در هنگام خوابیدن روی تخم دچار افزایش وزن می شود که پس از بیرون آمدن جوجه ها و به دنبال این اتفاق ، مبادرت مادر به تغذیه جوجه ها بعد از مدتی کوتاه به وزن نرمال بر می گردد.

پرریزان فرانسوي

در این بیماری جوجه ها تمام و قسمت عمده اي از شاپرها را از دست مي دهند و به همین دلیل قادر به پرواز نیستند و به تبع آن در کف قفس نشسته و دویده و یا میجهند.

عوامل ایجاد بیماری :

چندین عامل برای این ضایعه مطرح شده که از آن جمله می شود به موارد زیر اشاره کرد:
_ تغییر و تحول در سیستم گوارشی بدن مرغ عشق.
_ خوراکی که والدین در روز های اول به جوجه ها می دهند (احتمالا کمبود مواد پروتئینی باعث ایجاد این بیماری باشد).
_ برخی ویروسس پاپووا را عامل این بیماری می دانند.

پیشگیری :

تا به امروز هیچ روشی برای جلوگیری از این بیماری پیدا نشده است.

درمان :

درمان خاصی ندارد ؛ در بعضی از پرندگان به زودی شاپرها دوباره رشد می کنن و بعد از اولین پرریزی اثری از این ضایعه مشاهده نمی شود.

هم نوع خواری

در این بیماری مرغ عشق تمایل به خوردن خون و یا گوشت هم نوع خود را دارد.

علت بیماری :

کاملاً مشخص نیست ولی در مواردی که والدین جوجه های خود را کشته و یا می خورند احتمالاً به دلیل تمایل برای تخم گذاری مجدد و یا بی تجربگیست.

درمان و پیشگیری :

تا به اینک درمان خاصی برای این بیماری پیشنهاد نشده اما برای جلوگیری از این اتفاق باید پرنده های زخمی را تا زمان بهبودی در قفس مجزا نگهداری کنید و در مواردی که والدین به جوجه ها حمله می کنند ، یا والد بیمار را تا زمان بزرگ شدن جوجه ها در په قفس دیگر بگذارید و یا جوجه ها را از والدین جدا کنید.

سل**تقسیم بندی باسیل سل :**

گاو _ انسانی _ مرغی.

توضیح کلی :

نوع مرغی انواع و اقسام پستانداران را مبتلا می کند اما نوع پستانداری ندرتا می تواند پرندگان را مبتلا سازد . بیماری سل یک بیماری مزمن بوده که به آرامی پیشرفت می کند و اگر پرنده مبتلا در شرایط خوبی نگهداری شود وضع پرنده عادی به نظر می رسد و بدون علامت دوره بیماری را طی می کند. در چنین مواردی باسیل بوسیله سلولها احاطه می شود و امکان فعالیت ندارد و بهداشت و مراقبت در وضع مطلوب باقی بماند به تدریج باسیلها مرده و و از بین می روند. اما اگر وضع پرورش تغییر داده شود مثلاً به پرنده استرس وارد شود ، به یک بیماری دیگر مبتلا گردد ، رژیم غذایی تغییر کند و یا کیفیت خوبی نداشته باشد و یا تغییر مکان داده شود بیماری عود خواهد کرد.

پرنندگان حساس :

پرنندگان زینتی عموماً به نوع مرغی حساس هستند؛ طوطی سانان بلاخص طوطی های بزرگ به هر سه گونه (مرغی ، انسانی ، گاوی) حساسند. لازم به تذکر است که مرغ عشق نسبت به این بیماری نسبتاً مقاوم می باشد اما شرایط نگهداری تأثیر مستقیمی در وقوع بیماری می گذارد.

عوامل مستعد کننده :

_ تغییر آب و هوا و اقلیم همراه تراکم زیاد و نداشتن آب.
_ عدم رعایت اصولی بهداشت.
_ دست به دست گشتن پرنده بین افراد مختلف.

علامت :

_ رنگ پریدگی مخاطات
_ کمی وزن
_ بیحالی
_ اسهال
_ پرهای ژولیده و بدرنگ
_ تند تند نفس کشیدن
_ گودی چشمها (در اثر پیشرفت بیماری)
_ زخمهای پوستی (بخصوص در سر) (ابتدا پوست متورم و زخمی شده و سپس زخمها پوسته پوسته می شود)
_ تیزی استخوان سینه به خوبی قابل لمس می باشد

سن ابتلا :

بیشتر بالغین مبتلا می گردند.

منبع ویروس :

مدفوع پرنده مریض.

ناقلین :

بسیاری از پرنندگان وحشی (به دلیل حساس نبودن) به عنوان مخزن بیماری در نظر گرفته می شوند.

درمان :

هیچ درمان دارویی خاصی ندارد.

زالمونل

انواع گوناگونی از زالمونل و بخصوص زالمونلا تیفیموریم می توانند باعث ایجاد بیماری در مرغ عشق شوند.

منابع باکتری :

_ آب و خوراک آلوده به زالمونل
_ پودر حیوانی و یا ماهی و میگو
_ تخم مرغ و پوسته آن

ناقلین :

_ پرنندگان وحشی
_ موش
_ مرغ عشقهایی که از بیماری جان سالم بدر برده اند تا مدتها می توانند ناقل باشند (برای اطمینان از ناقل نبودن باید فاصله پرنده آزمایش شود؛ البته چون همواره زالمونلها در فاصله پرنده های مبتلا مشاهده نمی شوند تکرار آزمایش الزامیست)

علامت :

_ یف کردن
_ سستی
_ اسهال

تورم مفاصل
گردش سر

درمان :

بهترین راه ، معدوم کردن پرنده مبتلاست در غیر این صورت بهترین درمان دارویی شامل تجویز فورازولیدین و اسپکتینومایسین می باشد. سولفانامید بخصوص سولفادیمیدین و سولفادیازین می توانند موثر باشند. در این بیماری تتراسایکلین ، کلرامفنیکل و نئوماپسین چندان موثر نیستند.

پیشگیری :

بهترین راه پیشگیری رعایت اصول بهداشتی ، تمیز کردن ، ضد عفونی مرتب ، خرید دان از محل مطمئن ، قرنطینه کردن پرنده های تازه خریداری شده می باشد.

پایان